

[Bjørn Elmquist]

des tidligt menneskeligt cellemateriale, har fået mange til at sætte spørgsmålstegn ved de etiske aspekter af denne forskning. Da jeg som nævnt nu lægger op til en udskydelse af en lovgivning på området, har jeg følt det nødvendigt at understrege vigtigheden af, at komitésystemet er lydhørt og viser stor ansvarlighed over for befolkningens følelser på dette område. I et brev til Den Centrale Videnskabetiske Komité har jeg derfor indskærpet:

- at forsøg, der omhandler væv fra døde fostre, indtil en lovgivning er gennemført, bør forelægges for både en regional og den centrale komité,

- at det sikres, at deltagelse er fuldstændig frivillig,

- at samtykket forudsætter såvel skriftlig som mundtlig information samt nødvendig betænkningstid, og

- at deltagelse i forsøget ikke på nogen måde har indflydelse på beslutningen om at få foretaget abortindgrebet.«

Det er vigtigt, at disse fire konkrete punkter følges ganske nøje ved drøftelsen, ved forelæggelsen og ved eventuel godkendelse eller afvisning af fremtidige projekter. Jeg mener specielt, at det sidste punkt om, at deltagelse i forsøget ikke på nogen måde har indflydelse på beslutningen om at få foretaget abortindgrebet, imødekommer mange af de seriøse og velanbragte bekymringer, der var i forbindelse med Århusprojektet.

For så vidt angår det organisatoriske i redegørelsen kan jeg tilslutte mig ministerens oplæg. Venstre ønsker at tilstræbe et lovfæstet, enstrengt system med både regionale komiteer og en central instans, og der skal være repræsentanter for både forskere og lægfolk, dvs. for alle os almindelige mennesker, som ikke er eksperter på forskningsområdet. Det er vores klare opfattelse, at disse lægfolk skal være i overtal.

Jeg vil i den forbindelse gerne rose den indsats, Det Etske Råd har gjort, siden vi nedsatte det. Hermed være ikke sagt, at jeg er enig i alt, hvad der er kommet fra rådet, der har også været både flertals- og mindretalsudtalelser fra det, men jeg synes, at rådet generelt har levet op til de forventninger, både mit parti og Folketinget nærrede, da vi vedtog loven og nedsatte rådet. Den kombination af forskere og lægfolk, som vi dengang fandt frem til, har bestået sin prøve, og Det Etske Råd skal derfor have sin

centrale placering også i det fremtidige enstrengede system.

Mogens Elvensø (FP):

Sundhedsministerens redegørelse om biomedicinsk forskning og etik har en historisk indledning, som lyder optimistisk. Men allerede på side 2 starter pessimismen, og det er, som om tvivl og angst fylder resten af redegørelsen.

Sundhedsministeren nævner den fremtidslæsning, vi slugte som børn, og det vil jeg følge op: Som dreng læste jeg en bog af en dengang kendt drengbogsforfatter, Niels Meyn, der hed »Sølvhjerneskalernerne«. Pointen var, at hjerneskalens indre form dannede et menneskes karakter. En egnet person blev så frataget sin øverste hjerneskal, og der blev støbt tusindvis af sølvhjerneskal efter denne model. De blev derefter indsat i statens hær, og det er så klart, at de fulgte skaberen i et og alt.

Det er den samme angst, der genkendes i indvendingerne mod de videnskabelige forskninger, og det er ud fra den problemstilling, vi skal se denne redegørelse.

Derefter opstår det gamle etiske spørgsmål om, hvem der skal styre forskning og opfindelser, videnskabsmanden eller humanisten, og hvem der skal sætte grænserne.

I foråret 1986 havde ugebladet Ingeniøren en serie indlæg om teknikers og forskeres rolle i samfundet under titlen »Imbecil enfold eller dyb tragik«. Her var det også retten til at udnytte forskningsresultaterne, der blev debatteret. Skal det være forskerne eller humanisterne? Humanisterne vil tiltage sig retten til at bestemme, de vil herske, de vil have nøjagtig den samme rolle som Steen Steensens miljøkommissær. Den historiske udvikling i det sidste århundrede har bestemt ikke ført til, at disse boglærde humanister har fået en lykkelig hånd med samfundsudviklingen.

Denne angst for videnskaben og tro på, at humanisterne har patent på den rette løsning, har ført frem til det videnskabetiske komitésystem, der er oprettet for at kontrollere forskerne. De identificerer sig selv som lægmænd og mener dermed, at de opnår befolkningens tillid.

I dag er det særlig genteknologiske og biomedicinske forskningsprojekter, der skal tages stilling til, og jeg vil medgive ministeren, at det er ømtålelige områder, der nu skal lovgives for: